

**CAL UNA SOCIETAT MOTIVADA
 I AMB EMPENTA**

 David Bueno i
 Torrens

**Professor i investigador de genètica
 de la Universitat de Barcelona**

Educant el futur

Avui canviaré el registre del meu article i en lloc de parlar de recerca científica i de la seva implicació social reflexionaré sobre l'educació i la formació dels nostres estudiants. I ho faig perquè estic preocupat. Fa un parell de setmanes, durant uns seminaris que imparteixo a la Facultat, la discussió amb els meus alumnes va anar derivant sobre com veuen el seu futur. I vaig quedar corprès.

MOLTS D'ELLS PENSEN QUE MAI PODRAN TREBALLAR en cap feina relacionada amb els seus estudis, però el que em va sobtar no va ser això, sinó que no se'ls veia compromesos a buscar-hi remei. Sencillament acceptaven aquest hipotètic destí amb conformisme, sense mostrar l'empenta necessària per decidir el seu futur. Amb fatalisme, però també, cal dir-ho, amb un excés de comoditat. Si als 23 anys no tenen ganes de menjar-se el món, si no s'arrisquen, quin futur personal els espera? Fixeu-vos que dic personal, no pas professional, perquè l'important som les persones, no les professions que exercim.

AQUESTA APARENT MANCA DE MOTIVACIÓ està en sintonia amb la insatisfacció que massa persones troben en la seva feina, i que el jovent veu i viu dins el seu entorn social. I això va lligat a l'anomenat *fracàs escolar*, que tan mal fa al futur de les noves generacions, i a les polèmiques sobre els plans d'estudis. ¿Tots els alumnes han de fer el mateix itinerari, o cal separar-los? ¿Hi ha prou respecte a les aules perquè alumnes i docents puguin treballar? ¿Hi ha massa assignatures, com fa poc ha dictaminat l'informe de PISA? ¿S'impliquen prou els progenitors en l'educació dels seus fills? Com en qualsevol tema important i conflictiu, hi ha opinions contraposades, a les quals contribueixen les administracions, amb canvis de plans d'estudis i d'horaris que massa sovint són més cosmètics que de fons.

EL TEMA ÉS COMPLEX, però massa important per ignorar-lo. Ens hi va el futur. D'una banda, cal parlar de la docència actual, que en molts casos no respon a la realitat del segle XXI, en procés de canvi constant. No n'hi ha prou d'aprendre de memòria determinats conceptes bàsics, sinó que cal ensenyar a aprendre i a raonar, a integrar constantment, al llarg de tota la vida, nous coneixements de disciplines molt variades, i a tenir un esperit innovador adaptable als canvis. En aquest procés hi han de jugar un paper cabdal les noves estratègies pedagògiques, com per exemple l'aprenentatge basat en problemes, al qual m'han introduït recentment un fantàstic equip de professors de batxillerat i d'universitat. Aquest aprenentatge es basa en la resolució, per part dels mateixos estudiants, de problemes de la vida real que integrin conceptes variats, sota el guiatge del docent. Aprendre conceptes al mateix temps que s'aprèn a aprendre. També les noves tecnologies hi tenen el seu lloc, amb propostes com les d'Edclick, en què els alumnes disposen de comandaments electrònics de resposta per tal d'implicar-se constantment en les classes.

TAMBÉ HI HA QUI PROPOSA UN RETORN AL PASSAT, com l'autor del *Panfleto antipedagògic*, que aposta

DANIEL BOADA

“Cal ensenyar a aprendre i a raonar, a integrar constantment, al llarg de tota la vida, nous coneixements de disciplines molt variades, i a tenir un esperit innovador adaptable als canvis. En aquest procés hi han de jugar un paper cabdal les noves estratègies pedagògiques”

per retornar a la memorística, a la disciplina, a l'exigència i a repetir cursos, i per separar els alumnes en itineraris des dels 12 anys. Malgrat que no estic d'acord amb el seu plantejament global, algunes de les seves reflexions poden ser certament útils, si més no per evitar que la llei del pèndol ens retorni a les postures reduccionistes que proposa. Cal aprofitar el bo i millor d'ambdós mons.

PERÒ PERQUÈ QUALEVOL PROPOSTA PEDAGÒGICA funcioni, tant si és clàssica com si és innovadora, cal un mínim d'autodisciplina, basada en l'educació i el respecte, i un alumnat motivat per aprendre. I això s'ha d'aprendre necessària-

ment de les famílies i de la societat. És un error delegar-ho en els docents, com es fa massa sovint, atès que resta moltes opcions de docència. Però per aconseguir-ho cal una societat motivada, amb empenta, amb il·lusió pel futur, formada per famílies, enteses en el sentit més ampli de la paraula, en què els seus membres puguin compartir un nombre suficient d'hores al dia, en quantitat i qualitat. En definitiva, cal una societat feliç, però no abandonada en una falsa comoditat social, sinó amb empenta, dinàmica i adaptable, que accepti la responsabilitat de guiar l'educació dels seus fills amb l'exemple.

LA SITUACIÓ ACTUAL NO HO AFAVOREIX: escàndols polítics i econòmics que fan perdre la confiança social, jornades laborals massa sovint incompatibles amb una vida familiar plena, manca d'igualtat d'oportunitats entre sexes... Si volem salvar l'educació i el futur del nostre jovent, no n'hi ha prou amb retocs cosmètics del sistema educatiu, posant o traient assignatures, afegint una hora diària al currículum. Cal un cop de timó polític i social, que retorni l'optimisme als autèntics protagonistes de la història, les persones. Ens calen polítics honestos i valents, però també una implicació social decidida. Malauradament és una tasca lenta, allunyada de la immediatesa que fa guanyar eleccions i de l'estil de vida que duem.